

Dombås , 24.09.21

RONDANE DOVRE NASJONALPARKSTYRE
STATSFORVALTEREN INNLANDET
SFINPOST@STATSFORVALTEREN.NO

Innspill til revisjon av forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane

Rondane Nord Villreinutvalg er invitert til å gi innspill til arbeidet med revisjon av forvaltningsplan for Verneområdene i Rondane.

Villreinutvalget ønsker arbeidet velkommen. Foreliggende forvaltningsplan er av eldre dato og ikke dimensjonert eller utformet ut fra dagens utfordringer og endringer i bruk og utnytting av verneområdene slik både reiseliv- og friluftslivsaktivitet har utviklet seg.

Sammendrag

En generell utfordring er at den i utgangspunktet positive veksten i friluftslivsaktivitet og interesse for å være i naturen rekrutterer fra nye brukergrupper med et annet kunnskaps- og erfaringsgrunnlag mht å være i naturen. Nye friluftslivsformer og lavere kompetansenivå om sporløs ferdsel og skadevirkninger av unødig forstyrning oppveier i stort monn disse gruppene ønsker om ikke medføre skade eller ødeleggelse på naturverdier. Samtidig er summen av aktivitet økt betydelig innenfor sektoren reiselivsvirksomhet. Den vesentligste økningen skjer så langt villreinutvalget opplever det langs etablerte løyper og stier, åpne veger og etablerte destinasjoner. Markedsføringen av disse har medført betydelig vekst de senere år. Villreinutvalget er i denne sammenheng alvorlig bekymret for at dagens sti- og løypenett samt åpne veier nå har et ferdselstrykk som gjør at de allerede i dag har overskredet terskelverdier og uten tiltak vil dokumenteres å være barrierer for villreinenes trekk innen det definerte leveområdet i løpet av relativt kort tid. Rondane Nord Villreinutvalg vil derfor understreke at ny forvaltningsplan må inneholde tiltak for å reversere utviklingen noe på enkelte områder, først og fremst med fokus på trekkveier/-korridorer mellom ulike deler av leveområdet for villreinen, i tillegg til å forhindre økt forstyrning på de arealer som fortsatt er intakte og benyttes av villrein ut fra de biologiske forutsetninger villreinen har.

Villreinutvalget vil henvise spesielt til de grundige faglige vurderinger villreinnemndas innspill inneholder, og forventer at disse faglige vurderingene legges til grunn i revisjonsarbeidet med forvaltningsplanen.

Overordna føringer

Gjennom internasjonale avtaler og med verneformålet for Rondane-regionen der villrein står sentralt innebærer arbeidet med revisjon av forvaltningsplan intet mindre enn et ansvar for forvaltningsmyndigheten til å innfri målene i disse styringsdokumentene. Handlingsrommet synes å være meget lite med tanke på ytterligere tilrettelegging uten at man først reetablerer funksjonalitet til leveområder og trekkveier mellom disse. Sammen med de faglige vurderinger som følger av kvalitetsnormen for villrein og den dokumentasjon av arealutvikelse som fremkommer der, kan ikke alle interesser gis økt handlingsrom innenfor kravene i overordnede føringer. Lovverket begrenser muligheten til å begrense og regulere ferdsel. Allemannsretten i friluftslvsloven står meget sterkt juridisk som kulturelt. Like fullt registrerer villreinutvalget en gryende samfunnsdebatt som viser en viss forståelse og vilje til å se allemannsretten i lys av den tid den ble innført i lovverket, og at man på den tid hverken hadde forutsetninger eller kompetanse til å se fremtidig samfunnsutvikling. Verneforskrifter er lite dynamiske og overordnede. Vi registrerer at forvaltningsplaner i stor grad benyttes som referansedokument i saksbehandling og planarbeid. Det faktum at et område er vernet

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

gir anledning til å gjennom forvaltningsplanen sikre at allemannsretten kan videreføres innenfor et område og verneverdiens tålegrense.

Kunnskapsgrunnlaget om villreinen i Rondane

Kunnskapsgrunnlaget som, jf naturmangfoldloven skal legges til grunn ved all virksomhet, er i hovedsak godt. Både status på villreinbestanden, status på arealsituasjonen og villreinens bruk av leveområdet har lange dataserier. Vi kjenner dessverre ikke effektene av dagens forstyringsgrad. Effekten kommer over tid, og selv med stabilisering av ferdsel og aktivitet på dagens nivå frykter villreinutvalget at det på enkelte problemområder allerede er i ferd med å utvikle seg barrierer som slår ut svært negativt for villrein og villreinens arealbruk.

Kunnskapsgrunnlaget bør forbedres på området kunnskap om omfang og status på vår- og sommerbeite for villrein. En del av kartleggingen må omhandle villreinens faktiske tilgang til disse arealene.

Det understreker alvoret at Rondane Nord Villreinutvalg i ny bestandsplan for perioden 2021-2025 satte ned bestandsmålet for villreinbestandene både sør og nord for Ula elv. Dette har direkte økonomiske konsekvenser for rettighetshaverne og understreker hvor alvorlig disse ser på situasjonen. Realiteten er at bestandsmålet ligger godt under biologisk bæreevne i Rondane Nord. Dette er en konsekvens av dagens ferdselstrykk. Det vises for øvrig til villreinnemndas innspill om mulige dramatisk bestandsmessige og lokalkulturelle konsekvenser ved små delbestander. Videre vises det til villreinnemndas faglige grunnlag om villreinens arealbruk

Hva må inn i forvaltningsplanen?

Rondane Nord Villreinutvalg ønsker følgende momenter vurdert og fulgt opp i ny forvaltningsplan for de store verneområdene i Rondane:

Generelt:

- *Områder som i dag har liten ferdsel må skjermes for økning i denne
- *Basert på det faktagrunnlag som foreligger i arbeidet med kvalitetsnormen og lenger tids dataserier, å innføre sterkere styring på ferdsel. Om nødvendig gjennom restriksjoner som dessverre også rammer utøvelse av allemannsretten.
- *Det må stilles til rådighet ressurser til informasjon og tilsyn. Gjennom fjelloppsynets løpende arbeid oppleves stor forståelse for skjerming hos besøkende, men dette behovet er man ikke alltid bevisst på ved besøk, og kompetanse- og erfaringsgrunnlaget til å på egenhånd vurdere hensyn som bør tas er noe dalende besøkende sett under ett. Tilstedeværelse for veiledning, særlig i tid og rom hvor sårbarheten er størst, er et nødvendig onde.
- *Forvaltningsplanen må inneha klare bestemmelser om sterk restriktiv praksis ved dispensasjonssøknader.

Konkrete forslag til tiltak:

- *Sti fra Høvringen over Sletthøe legges ned
- *Sti fra Høvringen via Kvannslådalen og til Dørålen legges ned
- *Sti fra Rondvassbu over Randen til Peer Gynt hytta legges ned
- *Sti fra Bjørnhollia til Eldåbu gjennom Vulufjell legges ned dersom man etter kartlegging av konsekvenser ikke ser at ferdselen da vil flytte seg til andre og ennå mer sårbare områder.
- *Skiløype 3 og 4 i vedlegg 18 skal ikke stikkes vinterstid.
- *Organisert ferdsel som begrep må defineres nøyere. Slik organisert ferdsel kan reguleres i dag, og verneforskrift bør foreslås endret i forvaltningsplanen slik at all organisert ferdsel kommer under samme ordning. I samme forslag om endring av verneforskrift må det, for å kunne oppnå verneformålenes oppnåelse, legges inn forslag om å åpne for ferdselsregulering i tid og rom ut fra det skjermingsbehov viktige leveområder for villrein har i deler av året.
- *Faglig vurdering av hvorvidt regulering av åpningstid på overnattingsbedriftene i verneområdet kan virke hensiktsmessig i perioder som er viktige for villreinen. Primært tenker villreinutvalget det gjelder skuldersesongene i forhold til dagens drift. Dette må også vurderes i forhold til å regulere vekstpotensialet i turistsammenheng.

VILLREINUTVALGET FOR RONDANE NORD

*Åpningen i foreliggende forvaltningsplan om tilretteleggingsmuligheter i området Hardbakken-Ståkån bør tas ut for å opprettholde og sikre villreinens bruk av området.

*Traseer for Kongevegen og Pilgrimsleden underlegges vurderinger av hvorvidt dagens lokalisering kan omgjøres for å gjøre ferdselen på disse mindre synlig og i større grad da åpne for villreinens bruk av de nordvestvendte områdene under Hardbakken-Høgstgråhø-Fokstuguhø.

*Det bør innføres camping- og parkeringsforbud på Haverdalsvegen fra nord for Hornsjøhø til Haverdalsseter bortsett fra på tilrettelagte og godkjente steder.

*Senere åpning av Grimsdalsvegen (15. juni) unntatt for beitebrukere/landbruksformål.

*Det bør vurderes om kjøretider/bruktider (sykkel etc) på Grimsdalsvegen kan gjøre det enklere for reinen å krysse veggen, også da hensyntatt næringsrelatert bruk av veggen samt et regime som hensyntar adkomst under gjennomføring av reinsjakta.

* Det bør innføres parkeringsforbud på Dørålsvegen bortsett fra på tilrettelagte og godkjente steder.

For Rondane Nord Villreinutvalg

Tore Larsson (s)
Sekretær